

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL
Jaume Bofill

ivàlua ✓

Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Quines beques motivarien els joves a estudiar i reduirien l'abandonament escolar prematur?

BARCELONA, 26 DE SETEMBRE DE 2017

#EduEvidències

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL
Jaume Bofill

ivàlua ✓

Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Són les beques i ajuts a l'estudi efectives de cara a la continuïtat i millora dels resultats educatius a primària i secundària?

Mauro Mediavilla (UV & IEB)

Motivació

La literatura ha determinat que l'abandonament escolar prematur és provocat per un seguits de factors de vulnerabilitat (individuals, familiars i d'entorn) que, de manera acumulativa, acaben en una sortida prematura de l'individu del sistema educatiu.

Objectiu de la revisió

Conèixer les polítiques educatives que hagin pogut donar resultats per tal d'assegurar la continuïtat en el centre escolar i/o la millora en els resultats educatius.

Contribuir a omplir el buit que representa la manca d'estudis i avaluacions dutes a terme en l'àmbit català i espanyol.

De quins programes parlem?

Programa de beques i ajuts a l'estudi

En aquesta revisió es consideren els estudis que presenten evidència contrastada de programes que impliquin un incentiu monetari i que estan adreçats a nivells preuniversitaris.

Diversitat de programes

- *De caràcter compensatori: adreçats a col·lectius d'alumnes i famílies amb certes mancances socials o acadèmiques.*
- *De caràcter no focalitzats: adreçats a tot l'alumnat.*
- *Orientats a diferents nivells educatius: primària, secundària obligatòria i post-obligatòria.*

De quins programes parlem?

Diversitat de programes (continuació)

- *Amb diferents objectius perseguits: continuïtat en el centre escolar, millora en els resultats de certes competències i graduació.*
- *Diferències respecte al seu disseny i implementació.*

Programes no coberts en aquesta revisió

- *Avaluacions sobre programes que impliquin incentius no monetaris i aquells que afectin al nivell educatiu superior.*

Característiques no incorporades per manca d'informació

- *La font de finançament, la voluntarietat en la participació o l'esquema de condicionalitat (aquest últim rellevant en cas del programes compensatoris).*

Què ens preguntem?

- 1) Són les beques efectives a l'hora de millorar els resultats educatius?
- 2) Quines característiques tenen els programes compensatoris / no focalitzats més efectius?
- 3) Hi ha competències o aprenentatges que es veuen afectades més positivament que d'altres per aquestes intervencions?
- 4) Per a quins col·lectius les beques resulten més efectives? La pròpia implementació influeix?
- 5) Algunes de les polítiques recollides en aquesta revisió serien aplicables a la realitat del sistema educatiu català? Sota quins paràmetres?

Com responem a les preguntes?

Aproximació metodològica

- **“Revisió de revisions”:** *Institute of Education Sciences (Department of Education, Estats Units d’Amèrica)* i Banc Mundial.
- **Recerca pròpia**
- **Presentació dels resultats:** programes compensatoris (taula 1) i no focalitzats (taula 2).

Classificacions emprades: el país on es desenvolupa, la forma d’implementació, el perfil de l’alumnat, el nivell educatiu objecte de l’acció, els objectius educatius perseguits i, per últim, el càlcul de l’impacte i l’existència (o no) d’efectes diferencials.

Funcionen les beques i ajuts a l'estudi?

En general la revisió indica...

les beques poden ser un bon instrument de cara a la millora dels resultats educatius.

Existeixen alguns elements a tenir en compte...

- El major efecte s'observa en l'educació primària i aquest s'esvaeix conforme s'avança de nivell.
- Queda clara la seva efectivitat en evitar l'abandonament dels estudis, en la millora dels resultats educatius i en assegurar la transició primària – secundària obligatòria.
- Per contra, les beques que tenen com a objectiu la graduació dels alumnes no semblen tenir l'efecte desitjat.

Funcionen les beques i ajuts a l'estudi?

Característiques del programes compensatoris / no focalitzats efectius

- En general, els programes que millor funcionen centren la seva atenció en el nivell primari i apliquen simultàniament incentius a diferents actors del procés educatiu: alumnes, docents i progenitors (veure cas Houston).
- En el cas del programes compensatoris, les beques rebudes en el moment inicial i que s'han de tornar en cas de no assolir els objectius previstos tenen una efectivitat major que l'opció seguida habitualment on el "premi" s'entrega a posteriori.
- En el cas dels no focalitzats, incentiven, a més, el treball en grup i les tutories entre iguals.

Hi ha competències que es veuen afectades més positivament que d'altres?

S'observa que les competències matemàtiques resulten positivament més afectades

- Aquest comentari ha de ser interpretat amb cautela donat algunes restriccions en l'anàlisi:
 - majoria de treballs avaluant aquesta competència
 - no gaires casos que determinin clarament la diferència amb d'altres competències
 - la pròpia tècnica d'avaluació podria esbiaixar els resultats

Per a quins col·lectius les beques resulten més efectives? La pròpia implementació influeix?

Col·lectius més afavorits

Alumnes provinents d'entorns més desafavorits i aquells de major rendiment previ.

El gènere planteja diferències depenen del programa avaluat.

La implementació és rellevant...

La maduració del programa implica increments destacats en l'impacte observat.

Resum de la evidència

Població diana on es determina un major efecte

- Alumnat de primària
- Dirigit a classes desafavorides i amb un relatiu major rendiment previ
- Programa d'incentius simultanis a diferents actors del procés educatiu

Tipus de resultat/objectiu on es detecta major impacte

- Incentius per a millorar el rendiment en matemàtiques
- Amb un objectiu de manteniment en els estudis i per a la millora dels resultats

Altres elements de disseny amb efectes positius

- Incentiu econòmic directe a l'estudiant

Resum de la evidència (cont.)

Altres elements de disseny amb efectes positius (continuació)

- **Reconeixement explícit dels objectius aconseguits mitjançant certificats o notes de felicitació**
- **Incorporació d'altres incentius no econòmics (com les joguines, vals per menjar o entrades al cinema)**
- **La pròpia maduració del programa implica increments destacats dels efectes positius**
- **Incorporació d'incentius grupals que s'avaluen a partir del rendiment mitjà observat**
- **Es comprova l'eficiència de les beques entregades en el moment inicial i que s'han de tornar en cas d'incompliment dels objectius**

Resum de la evidència (cont.)

Altres elements de disseny amb efectes positius i negatius

- Establir un incentiu per a realitzar una activitat podria fomentar altres accions que també impliquin aprenentatge o, pel contrari, desviar l'atenció d'altres objectius educatius també rellevants

Altres elements de disseny amb efectes negatius

- La manca d'un seguiment i control continu podria fer fracassar la política
- L'incentiu podria generar actituds no desitjades com la còpia als exàmens

Implicacions per a la pràctica

Es podria explorar l'efectivitat del programes de triple incentivació (estudiants, docents, progenitors/tutors).

Major evidència d'impactes positius en programes que impliquin una transferència monetària en el nivell primari i, amb menys evidència, el secundari obligatori.

Cal adaptar el programa a les característiques dels beneficiaris per aprofitar els efectes no homogenis.

És important tenir experiències prèvies a partir de proves pilot i tenir sempre la possibilitat de modificar-ne el seu disseny, a partir d'avaluacions d'implementació.

Les noves polítiques implementades a Catalunya han de tenir en compte la seva necessària avaluació i, per tant, han de tenir assegurats els recursos per fer-les possible.

Finalment...

Que queden molts interrogants oberts i, alguns d'ells, plantejats al final del document per obrir el debat...

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL
Jaume Bofill

ivàlua ✓

Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

**Com generar més i millors oportunitats
educatives a través dels programes de
beques i ajuts?**

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL
Jaume Bofill

ivàlua ✓

Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Quines beques motivarien els joves a estudiar i reduirien l'abandonament escolar prematur?

#EduEvidències

@Ivalua_Cat @FundacioBofill

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

ivàlua ✓

Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Quines beques motivarien els joves a estudiar i reduirien l'abandonament escolar prematur?

Autor de l'estudi

Mauro Mediavilla, professor a la Universitat de València i investigador de l'Institut d'Economia de Barcelona (IEB).

Participen en el Debat

Cristina Bellés, investigadora de la Universitat de Girona.

Francesc Colomé, expert en polítiques educatives.

Joan Carles Navarro, cap del Departament d'Educació de l'Ajuntament del Prat de Llobregat.

Moderador: Ismael Palacín, director de la Fundació Jaume Bofill

#EduEvidències

@FundacioBofill @Ivalua_Cat

